

ประโยค ป.ธ. ๘
 แต่ง ฉันทภาษามคร
 สอบ วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

จงเก็บข้อความตามที่จะเก็บได้ ในข้อความข้างท้ายนี้ แล้วประพันธ์ให้เป็นภาษามคร โดยฉันทลักษณ์ ๓ อย่าง แต่งฉันทอะไร แจ่มช้อยได้ด้วย ๆ

แม้สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อตรัสรู้ใหม่ ก็ยังทรงเลือกหาเวไนยผู้สมควรจะรับปฐมเทศนา เหตุว่าพระธรรมที่พระองค์ตรัสรู้นั้นเป็นคุณอันสุขุม แสดงแก่ผู้มีปัญญาไม่ถึง ก็จะไม่พึงรู้พึงเห็น เมื่อเป็นเช่นนี้ ความตรัสรู้ของพระองค์ก็จะหามิประโยชน์แก่สัตว์โลกไม่ พระพุทธภูมิจะไพบุลย์ได้ก็เพราะมีผู้อื่นตรัสรู้ตามเป็นพระอริยสงฆ์สาวกครบ ๓ รัตนะ หวนทรงพระพุทธดำริถึงอาฬารดาบสและอุทกดาบส ผู้ทำกาลกิริยาล่วงไปเสียแล้วนั้นว่า มีปัญหาหลักแหลม ถ้ายังอยู่ฟังธรรมแล้วก็จะได้ตรัสรู้จับปล้นต่อนั้นจึงทรงเลือกพระภิกษุเบญจวัคคีย์ เป็นผู้รับปฐมเทศนาพระอนุตรธรรมจักกัปปวัตตนสูตร และเมื่อมีพระพุทธประสงค์จะประดิษฐานพระพุทธศาสนาในมครรัฐ ก็ทรงเลือกจะพาพระอรุเวลกัสสปะไปด้วย เหตุว่าท่านเป็นที่นับถือของคนชาวมครเป็นอันมาก จึงต้องเสด็จพระพุทธดำเนินไปโปรดท่านก่อนข้อความในปฐมสมโพธิ ซึ่งรับพระราชทานชกมาพรรณนาในที่นั้น ก็เพื่อที่จะได้สันนิษฐานเห็นว่า สมเด็จพระบรมศาสดาจารย์ทรงบำเพ็ญพุทธกิจสำเร็จก็เพราะทรงรู้จักเลือกบุคคลอันเหมาะแก่การ พระคุณสมบัติข้อนี้จัดเข้าในเจโตปริยญาณ พระปริชากำหนดครูอริยาศัยน้ำใจของผู้อื่น เป็นองค์แห่งอภิญญาและทศพลญาณ เป็นอุปการะแก่กัตตุกัมมตาฉันทะอีกส่วนหนึ่ง หากจะมีฉันทะอยู่ แต่ได้บุคคลผู้ร่วมในกิจไม่เหมาะ กิจย่อมไม่สำเร็จ พระอาจารย์ผู้รจนารรตถาธรรมบทแสดงไว้ว่า พอประทานอุปสมบทแก่พระสารีบุตรและพระโมคคัลลานะ ไม่ช้าก็ทรงยกย่องไว้ที่พระอัครสาวก ภิกษุทั้งหลาย

พูดได้ว่า ทรงตั้งเพราะเห็นแก่หน้า ชอบแต่จะประทานแก่ผู้มาวขก่อน โดยลำดับลงไป พระองค์ได้ทรงทราบความแล้วตรัสแก่ว่า พระองค์ได้ทรงทำ ดังนั้น โดยสมควรแก่บุรพนิธานของพระสาร์บุตรและพระโมกคัลลณะ พระภิกษุรูปอื่นผู้มาก่อนหาได้มีบุรพนิธานเช่นนั้นไม่ แม้คำนี้ก็แสดงว่า สมเด็จพระบรมศาสดาทรงเลือกบุคคลไว้เหมาะแก่กิจ

สมเด็จพระบรมพิตรพระราชสมภารเจ้า ทรงสอดส่องด้วยพระวิจารณ์ญาณ เลือกราชเสวกรับราชการ เพื่อเหมาะแก่หน้าที่เพาะปลูกคนให้มีความสามารถ ด้วยพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์ ให้ได้รับศึกษา ตั้งแต่พระราชโอรสตลอดลงมาถึงคนสามัญแล้ว และเลือกสรรประกอบไว้ในราชกิจตามถนัด ผู้ที่ไม่เหมาะ ก็คัดออกเสีย หรือผลัดเปลี่ยนหน้าที่ใหม่ ทรงราชการให้เป็นมาโดยสวัสดิ พระคุณสมบัดนี้ นับว่า บุคคลลัญญาตา มงคลอันวิเศษที่ ๒

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

ประโยค ป.ธ. ๘
ตัวอย่าง แต่งฉันทภาษามคร
พ.ศ. ๒๕๕๙

อินทรวงศ์

สมุโพธิมากจนิ วโร ตถาคโต
เทเสตุ รมมํ ปจมี ว ปตถยํ
เวเนยฺยสฺสเต อิทฺ เทสนารเห
อาคมมฺ สมฺมุจฺจนิ ปุคฺคณฺณตํ ฯ

วสันตติลก

ธมฺโม หิ โส อธิคโต สฺมุโฆ ปณฺโฑ
เทเสยฺย เจตมฺติมนฺนํทมิํ พุทฺโธ
เอเตปี ตํ น อนุพฺพชฺฉิตฺ สกฺกณฺณตํ
โลกานมฺตถหิตมฺสฺส น โโพธิวณฺํ
ตสฺมา ชินฺน พหุํตี ว สมฺมุจฺจนิตฺถ
อณฺโณ สเจปี อนุพฺพชฺฉิตฺ วุตฺตธมฺมํ
สจฺจโฆริโยสฺส รตนตฺตยปฺรโณว
เอวํ ชินฺนสฺส ปรีปฺรติ พุทฺธญฺมิ ฯ

ปัฐยาวัตร

อาโท พุทฺโธ มหาปณฺณเ	อาพารุทฺทกตาปเส
วิจาเรควาน อณฺณาสี	เตสํ กาลกตตฺตนํ
ตโต ปจฺฉาปี สมฺพุทฺโธ	ปณฺจวคฺคิยภิกฺขโว
อารพฺก ปจมี รมมํ	ปกาสิตุํ สมฺมุจฺจนิ
สทฺธธมฺมํ มคฺเช รฏฺเฐ	ปติฏฺฐาเปตฺตคามโก
ชนฺเหหิ มานิตํ ฌาตํ	วโรรุเวลกสฺสปี
คเหตฺวาทิตฺตสฺสฺสฺสฺสฺส	ปเควสฺส อเทสยิ
ธมฺมสฺสามิสฺสโร นาโถ	อาคมมฺ ปุคฺคณฺณตํ

สหพภูฐานนุสาธาติ	พทุทกัจจุมปี โสตุถินา
สเจ กัจจูปโยคสมิ	ฉนุโทปี อตุตโน สียา
พยตุเต ปนานุรูปเน	สกมมการโน ลเก
เอตํ กัจจํ สมิทฐิ ว	น อาปชชติ สพพโส
พทุทโธ กัจจูปโยคตุถ-	สิทฐิ อูเปกขมานโก
อุภินันํ สาริปุตตานํ	อคคํ จานํ อทาสี ว
ปพฺพเพว กตปฺพญเณน	น มุจโฆโลกเนนทา ฯ

วสันตติลก

เมตฺตาทีโก ปนิจ ฐปติ ปุคฺคฺลณฺณ
 กัจจูปยตุตปฺริเสว สมฺมุจฺจินาติ
 โส อูจฺจินาติ สกโอรสอาทีโปเส
 ปญฺญานานุรูปวโรตฺถปยตุตตีปปี
 สิกฺขายเตว สุวิชานสมตฺถเกเต
 อาทาย จาปยติ กัจจุนุรูปจानะ
 ยสุมา ชนาริปติ โหติช ปุคฺคฺลณฺณ
 ตสุมา ส สารยติ สุกฺกุรูปิ ราชกัจจุนฺติ ฯ